

Vejledende udtalelse om miljøbeskyttelseslovens § 49 b, stk. 1, og undtagelser i miljøbeskyttelseslovens § 49 b, stk. 2, samt affaldsaktørbekendtgørelsens §§ 34-36

Kontor/afdeling
Varme og affald

Dato
1. december 2023

J nr.
2023-12579

/chlkr

Energistyrelsen har fået en række henvendelser, der drejer sig om, hvilke aktiviteter kommunalbestyrelserne fortsat kan deltage i efter indførelse af forbuddet mod kommunal behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse i miljøbeskyttelseslovens § 49 b, stk. 1.

Den vejledende udtalelse har til formål at belyse Energistyrelsens fortolkning af gældende regler i miljøbeskyttelsesloven. En vejledende udtalelse er udtryk for Energistyrelsens fortolkning af de pågældende bestemmelser i lovgivningen. Indholdet er alene vejledende.

Forbud mod kommunal behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse

Kommunalbestyrelsen er som udgangspunkt ansvarlig for at sikre håndteringen af affald, medmindre andet er fastsat i loven eller i regler udstedt i medfør af loven, jf. miljøbeskyttelseslovens¹ § 45, stk. 1.

Med baggrund i *Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi* blev der indført et forbud for kommunalbestyrelserne mod at behandle affald egnet til materialenyttiggørelse i miljøbeskyttelseslovens § 49 b, stk. 1. Reglen trådte i kraft 1. juli 2022.

Det betyder, at kommunalbestyrelsen efter denne dato ikke må behandle affald egnet til materialenyttiggørelse. Affald egnet til materialenyttiggørelse er defineret i affaldsbekendtgørelsens² § 3, nr. 1, og omfatter affald, som kan forberedes til genbrug, genanvendes eller anvendes til anden endelig materialenyttiggørelse eller forbehandling med henblik på en af de nævnte behandlingsformer, jf. nærmere nedenfor. Der er dermed ikke et forbud mod behandling af affald, som er forbrændings- eller deponeringsegnet.

Behandling defineres som både slutbehandling i form af nyttiggørelses- eller bortskaffelsesoperationer, men også forberedelse forud for nyttiggørelse eller bortskaffelse, jf. affaldsbekendtgørelsens § 3, nr. 9. Med forbehandling menes de fysiske, termiske, kemiske eller biologiske processer, der ligger forud for nyttiggørelse eller bortskaffelse, herunder bl.a. sortering, knusning, sammenpresning og neddeling, jf. affaldsbekendtgørelsens § 3, nr. 17.

Bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 49 b, stk. 1, medfører desuden, at kommunalbestyrelsen hverken helt eller delvist, direkte eller indirekte må eje

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

T: +45 3392 6700
E: ens@ens.dk

www.ens.dk

¹ Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 5 af 3. januar 2023.

² Bekendtgørelse om affald, jf. bekendtgørelse nr. 2512 af 10. december 2021.

anlæg, herunder sorteringsanlæg, der varetager behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse.

Til det generelle forbud knytter sig en række undtagelser i miljøbeskyttelseslovens § 49 b, stk. 2, samt regler fastsat i affaldsaktørbekendtgørelsens³ kapitel 10 om kommunal behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse.

I det følgende vil disse undtagelser til forbuddet blive gennemgået.

Undtagelser til forbuddet mod kommunal behandling

Miljøbeskyttelseslovens § 49 b, stk. 2, fastsætter tre undtagelser fra forbuddet mod kommunal behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse.

Hvis kommunalbestyrelsen er omfattet af en af disse undtagelser, kan kommunalbestyrelsen fortsætte deltagelse i de pågældende aktiviteter og er ligeledes undtaget fra udbudspligten i miljøbeskyttelseslovens § 49 e, stk. 1 jf. stk. 2.

Kommunalbestyrelsen kan således fortsat deltage i aktiviteter forbundet med:

- Vand- og spildevandsforsyningsaktiviteter, som defineret i vandsektorloven. Kommunale vand- og spildevandsforsyningselskaber vil fortsat kunne udføre deres forsyningsaktiviteter forbundet med behandling af drikkevand og spildevand, som er affald, herunder bl.a. at behandle affald i form af urensset spildevand, spildevandsslam eller ved tilsætning af små mængder organisk affald⁴ med henblik på at optimere produktion af biogas som led i vandselskabets udnyttelse af egne ressourcer.
- Behandling af affald produceret på øer uden fast broforbindelse. Kommunalbestyrelsen vil således kunne eje og drive behandlingsanlæg, der behandler affald egnet til materialenyttiggørelse, der er produceret på øer uden fast broforbindelse. Der skal være tale om affald produceret på øen, som herefter indsamles og behandles på et kommunalt behandlingsanlæg på øen. Affald egnet til materialenyttiggørelse, der ikke behandles på den pågældende ø, vil således være omfattet af det generelle forbud i § 49 b, stk. 1. Med øer uden fast broforbindelse forstås øer, der ikke har broforbindelse til fastlandet. Det omfatter dermed ikke øer, der indirekte har broforbindelse til fastlandet, fordi øen er forbundet med en anden dansk ø, der har broforbindelse til fastlandet.
- Behandling af jord, som er affald, herunder eje og drive jordbehandlingsanlæg.

³ Bekendtgørelse om affaldsregulativer, -gebyrer og -aktører m.v., jf. bekendtgørelse nr. 1536 af 16. december 2022, som ændret ved bekendtgørelse nr. 875 af 8. juni 2023.

⁴ Der skal være tale om energimæssigt ubetydelige mængder organisk affald, og det skal tilsættes for at optimere behandlingen af spildevandsslam.

I affaldsaktørbekendtgørelsens kapitel 10 er der som nævnt også en række undtagelser til forbuddet mod kommunal behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse.

Det fremgår således af bekendtgørelsens § 34, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med omlastning af affald egnet til materialenyttiggørelse omfattet af en kommunal affaldsordning kan:

- af- og pålæsse affald egnet til materialenyttiggørelse med henblik på transport til et behandlingsanlæg,
- oplagre affaldet midlertidigt,
- manuelt frasortere grove fejlsorteringer,
- foretage sammenpresning og balletering med henblik på transportoptimering og
- komprimere, herunder neddele, ekspanderet polystyren (EPS-plast).

Med disse undtagelser er det ikke hensigten, at kommunalbestyrelsen vil skulle foretage en mere omfattende behandling eller forbehandling af affaldet, end dem der eksempelvis kan opstå som led i indsamling og transport af affaldet til et behandlingsanlæg. Kommunalbestyrelsen kan derfor som udgangspunkt ikke foretage andre behandlings- eller forbehandlingsaktiviteter i forbindelse med omlastning end de nævnte, herunder eksempelvis knusning eller neddeling af affald.

Kommunalbestyrelsen kan endvidere deltage i aktiviteter forbundet med behandling af erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse, som er produceret af kommunens egne institutioner og virksomheder i følgende situationer, jf. affaldsaktørbekendtgørelsens § 35:

- Behandling af slagge fra kommunalt ejede forbrændingsanlæg.
- Kompostering af have- og parkaffald fra kommunale parker, haveanlæg, naturområder og kirkegårde på det sted, hvor affaldet er produceret.
- Behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse i forbindelse med kommunens aktiviteter på social- og beskæftigelsesområdet.

Videre følger det, at kommunalbestyrelsen også kan deltage i aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse i forbindelse med kommunale bygge- og anlægsprojekter, såsom vedligeholdelse og anlæg af bygninger og veje, jf. affaldsaktørbekendtgørelsens § 36.

Kommunalbestyrelsen må i den forbindelse dog ikke varetage forbehandling af affaldet eksempelvis nedknusning af bygge- og anlægsaffald. Med bestemmelsen kan kommunalbestyrelsen købe forbehandlet affald egnet til materialenyttiggørelse til anvendelse i bygge- og anlægsprojekter, når kommunen eller kommunale selskaber selv udfører bygge- og anlægsprojektet. Ligeledes kan kommunen eller det kommunale selskab indgå aftale med en privat aktør om udførsel af bygge- og

anlægsprojektet. I denne situation er den private aktør ikke forhindret i at varetage forbehandling af affaldet.

Endelig fremgår det af bekendtgørelsens § 34 a, at kommunalbestyrelsen indtil den 1. juli 2024 kan foretage kompostering på genbrugspladser af det haveaffald, som er indsamlet på genbrugspladser i kommunen, samt forbehandlingsaktiviteter der er nødvendige for komposteringen herunder neddeling. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse senest den 30. september 2024 anmelde til Forsyningstilsynet, at aktiviteter med kompostering af haveaffald på genbrugspladser i kommunen er udskilt i et eller flere særskilte selskaber i aktie- eller anpartsselskabsform, som ikke udøver andre aktiviteter end aktiviteter forbundet med behandling af affald egnet til materialenyttiggørelse, indledende sortering og sortering af affald egnet til materialenyttiggørelse fra farligt affald eller forbrændings- eller deponeringsegnet affald.

Reglerne omkring omlastning og materialenyttiggørelse i forbindelse med kommunale bygge- og anlægsprojekter, som udmøntet i affaldsaktørbekendtgørelsens §§ 34 og 36 skal evalueres efter 3 år.